Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
GERARD HOGAN
prednesené 14. januára 2020 [1]

Vec C-19/19

État belge
proti
Pantochim SA, v likvidácii

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour de cassation (Kasačný súd, Belgicko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 76/308/EHS – Vzájomná pomoc pri vymáhaní pohľadávok – Smernica 2008/55/ES – Články 6 a 10 – Smernica 2010/24/EÚ – Článok 13 ods. 1 – Započítanie daňovej pohľadávky vymáhanej v mene dožadujúceho členského štátu a daňového dlhu dožiadaného členského štátu – Postavenie vymáhanej pohľadávky – Výklad slova ‚výsada'"

I. Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 2 a článku 10 smernice Rady 76/308/EHS z 15. marca 1976 o vzájomnej pomoci pri refundácii pohľadávok vyplývajúcich z činností, ktoré tvoria časť systému financovania Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) a o poľnohospodárskych poplatkoch a clách [2], a tiež výkladu článku 6 druhého odseku a článku 10 smernice Rady 2008/55/ES z 26. mája 2008 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení [3].

2. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci konania medzi État belge (Belgické kráľovstvo) a spoločnosťou Pantochim SA, v likvidácii. Položené otázky sa v podstate týkajú toho, či sa daňová pohľadávka spoločnosti Pantochim voči Belgickému kráľovstvu a pohľadávka Nemecka na dani z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH") voči tejto spoločnosti, môžu započítať. Nemecko požiadalo Belgické kráľovstvo o pomoc pri vymáhaní tohto dlhu na základe smernice 76/308, ktorá bola prebratá do belgického práva.

3. Navrhujem, aby sme sa ku skutkovým okolnostiam čoskoro vrátili, najprv je však potrebné stanoviť relevantný právny rámec.

1 Jazyk prednesu: angličtina.

2 Ú. v. ES L 73, 1976, s. 18; Mim. vyd. 02/001, s. 44.

3 Ú. v. EÚ L 150, 2008, s. 28.

II. Právny rámec

A. Právo EÚ

1. Smernica 76/308

4. Článok 6 smernice 76/308 v jej pôvodnom znení stanovoval:

„1. Dožiadaný orgán na základe žiadosti dožiadajúceho orgánu v súlade s pravidlami platných zákonov, iných právnych predpisov a administratívnych opatrení, ktoré sa vzťahujú na refundáciu podobných pohľadávok pochádzajúcich z členského štátu, v ktorom sa nachádza dožiadaný orgán, refunduje pohľadávky, ktoré sú predmetom nástroja umožňujúceho ich uplatnenie.

2. Pre tento účel akákoľvek pohľadávka, pre ktorú bola podaná žiadosť o refundáciu, bude považovaná za pohľadávku členského štátu, v ktorom sa nachádza dožiadaný orgán….“

5. Článok 10 smernice 76/308 v jej pôvodnom znení stanovoval:

„S pohľadávkami na refundáciu sa nebude prednostne zaobchádzať v členskom štáte, v ktorom sa nachádza dožiadaný orgán.“

2. Smernica 2008/55

6. Odôvodnenie 1 smernice 2008/55 uvádza:

„Smernica Rady 76/308/EHS z 15. marca 1976 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení bola opakovane podstatným spôsobom zmenená a doplnená. V záujme jasnosti a prehľadnosti by sa mala táto smernica kodifikovať.“

7. Článok 6 smernice 2008/55 stanovuje:

„Dožiadaný orgán na základe žiadosti žiadajúceho orgánu, v súlade s pravidlami platných zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, ktoré sa vzťahujú na refundáciu podobných pohľadávok pochádzajúcich z členského štátu, v ktorom sa dožiadaný orgán nachádza, refunduje pohľadávky, ktoré sú predmetom nástroja umožňujúceho ich uplatnenie.

Na tento účel akákoľvek pohľadávka, pre ktorú bola podaná žiadosť o refundáciu, sa bude považovať za pohľadávku členského štátu, v ktorom sa dožiadaný orgán nachádza…“

8. Podľa článku 10 smernice 2008/55:

„Pohľadávky, ktoré sa majú vymáhať, nemusia mať bez ohľadu na článok 6 druhý odsek nutne výhodu z výsad pridelených podobným pohľadávkam vznikajúcim v členskom štáte, v ktorom sa dožiadaný orgán nachádza.“

3. Smernica 2010/24/EÚ

9. Smernica 2008/55 bola zrušená s účinnosťou od 1. januára 2012 článkom 29 smernice Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení [4].

10. Článok 10 ods. 1 smernice 2010/24 stanovuje:

„Na žiadosť dožadujúceho orgánu vymáha dožiadaný orgán pohľadávky, na ktoré sa vzťahuje exekučný titul v dožadujúcom členskom štáte.“

11. Článok 13 ods. 1 smernice 2010/24 uvádza:

„Na účely vymáhania v dožiadanom členskom štáte sa s každou pohľadávkou, v súvislosti s ktorou sa podala žiadosť o vymáhanie, zaobchádza tak, akoby išlo o pohľadávku dožiadaného členského štátu, pokiaľ nie je v tejto smernici ustanovené inak. Ak sa v tejto smernici neustanovuje inak, dožiadaný orgán využíva právomoci a postupy stanovené v zákonoch, iných právnych predpisoch alebo správnych opatreniach dožiadaného členského štátu, ktoré sa vzťahujú na pohľadávky týkajúce sa rovnakej, alebo ak rovnaká neexistuje, podobnej dane alebo podobného poplatku.

…

Dožiadaný členský štát nie je povinný dať pohľadávkam iných členských štátov prednosť, ktorú dáva podobným pohľadávkam vznikajúcim v tomto členskom štáte, ak sa dotknuté členské štáty nedohodnú inak alebo ak sa neustanovuje inak v právnych predpisoch dožiadaného členského štátu. Členský štát, ktorý dáva pohľadávkam iného členského štátu prednosť, nesmie odmietnuť dať za rovnakých podmienok takú istú prednosť rovnakým alebo podobným pohľadávkam ostatných členských štátov.

….“

12. Článok 13 ods. 5 smernice 2010/24 stanovuje:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 20 ods. 1, dožiadaný orgán poukáže dožadujúcemu orgánu sumy vymožené v súvislosti s pohľadávkou a úrok uvedený v odsekoch 3 a 4 tohto článku.“

B. Belgické právo

13. Článok 12 loi du 20 juillet 1979 concernant l’assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives à certaines cotisations, droits, taxes et autres mesures (zákon z 20. júla 1979 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení) (*Moniteur belge* z 30. augusta1979, s. 9457, ďalej len „zákon z 20. júla 1979“) uvádza:

„Belgický dožiadaný orgán pristupuje k vymáhaniu pohľadávok, ktoré požaduje cudzí dožadujúci orgán, ako keby išlo o pohľadávky vzniknuté v [Belgickom] kráľovstve.“

14. Podľa článku 15 tohto zákona:

„S vymáhanými pohľadávkami nie sú spojené nijaké výsady.“

4 Ú. v. EÚ L 84, 2010, s. 1.

15. Článok 334 loi-programme du 27 décembre 2004 (*Moniteur belge* z 31. decembra 2004, s. 87006, ďalej len „programový zákon z 27. decembra 2004“) v znení platnom do 7. januára 2009 stanovuje:

„Čiastku, ktorá sa má vrátiť alebo zaplatiť dlžníkovi na základe ustanovení právnych noriem o daniach z príjmu, o obdobných daniach, dani z pridanej hodnoty…, môže príslušný úradník bez formálnych náležitostí prideliť na zaplatenie… dane z príjmu, obdobných daní, dane z pridanej hodnoty…, pokiaľ tieto dane nie sú alebo už nie sú sporné.

Predchádzajúci odsek sa uplatňuje aj v prípade zabavenia, postúpenia, prevodu alebo v prípade existencie súbehu pohľadávok alebo konkurzného konania.“

16. Prvý odsek článku 334 programového zákona z 27. decembra 2004, zmeneného a doplneného článkom 194 loi-programme du 22 décembre 2008 (*Moniteur belge* z 29. decembra 2008, s. 68649, ďalej len „programový zákon z 22. decembra 2008“), pred jeho zmenou vyplývajúcou z loi du 25 décembre 2016 (zákon z 25. decembra 2016) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti z 8. januára 2009 uvádzal:

„Čiastku, ktorá sa má vrátiť alebo zaplatiť určitej osobe buď v rámci uplatňovania daňových právnych predpisov, ktoré spadajú do právomoci Service public fédéral Finances (Federálna finančná správa), alebo ktorých výber a vymáhanie tento orgán zabezpečuje…, môže príslušný úradník bez formálnych náležitostí a podľa vlastného uváženia prideliť na zaplatenie súm, ktoré táto osoba dlhuje na základe príslušných daňových právnych predpisov alebo na úhradu daňových či nedaňových pohľadávok, ktorých výber a vymáhanie zabezpečuje [Federálna finančná správa]…. Toto pridelenie sa vzťahuje výhradne na rozsah dlhu, ktorý v súvislosti s touto osobou nie je sporný.

Predchádzajúci odsek sa uplatňuje aj v prípade zabavenia, postúpenia, prevodu alebo v prípade existencie súbehu pohľadávok alebo konkurzného konania.“

III. Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

17. Pantochim je akciová spoločnosť, ktorá vstúpila do likvidácie rozsudkom Tribunal de commerce de Charleroi (Obchodný súd Charleroi, Belgicko) z 26. júna 2001. V priebehu likvidácie Pantochim zaplatila Belgickému kráľovstvu prednostný dlh na DPH v celom rozsahu.

18. Belgické kráľovstvo okrem toho v priebehu likvidácie prihlásilo dlh vo výške 634 275,50 eura za DPH a úroky prináležiace Nemecku. Tento konkrétny dlh na DPH (ďalej len „nemecký dlh na DPH“) bol pripustený ako nezabezpečený dlh. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Nemecko požiadalo na základe smernice 76/308, ako bola prebratá do belgického právneho poriadku, o pomoc pri vymáhaní dotknutého dlhu na DPH.

19. Otázka, ktorá teraz pred nami stojí, vznikla preto, že Pantochim má voči Belgickému kráľovstvu rozsiahlu daňovú pohľadávku. Belgické kráľovstvo oznámilo, že má v úmysle započítať svoj daňový dlh voči spoločnosti Pantochim a nemecký dlh na DPH na základe článku 334 programového zákona z 27. decembra 2004, načo likvidátori spoločnosti Pantochim reagovali podaním žaloby na Belgické kráľovstvo. Tribunal de première instance du Hainaut, division Mons) (Súd prvého stupňa Hainaut, oddelenie Mons, Belgicko) rozhodol, že Belgické kráľovstvo nebolo oprávnené započítať dotknuté dlhy. Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons, Belgicko) toto rozhodnutie v odvolacom konaní potvrdil rozsudkom z 27. júna 2016 a zaviazal Belgické kráľovstvo, aby spoločnosti Pantochim zaplatilo sumu 502 991,47 eura a úroky.

20. Belgické kráľovstvo podalo kasačný opravný prostriedok na Cour de cassation (Kasačný súd, Belgicko). Podľa Belgicka Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons) okrem iného porušil článok 6 ods. 2 smernice 76/308, keď mu zabránil vymôcť dlh Nemecka, akoby išlo o jeho vlastnú pohľadávku. Okrem toho Belgické kráľovstvo nezastáva názor, že započítanie dlhov v súlade s článkom 334 programového zákona z 27. decembra 2004 je „výsadou" v zmysle článku 10 smernice 76/308.

21. Tento súd zdôraznil niekoľko zistení Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons), ktoré Belgické kráľovstvo spochybnilo.

22. Po prvé Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons) konštatoval, že „článok 334 programového zákona výslovne nevylučuje uplatnenie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sa týkajú započítania", a podľa ktorých musia „existovať dva vzájomné dlhy… medzi tými istými osobami konajúcimi v rovnakom postavení". Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons) poukázal na to, že „hoci je možné vymôcť pohľadávku Nemecka ako vlastnú pohľadávku Belgického kráľovstva, naďalej je to pohľadávka Nemecka", takže „zákonné započítanie nie je možné, lebo neexistujú vzájomné dlhy medzi tými istými osobami, keďže Belgické kráľovstvo chce započítať svoj dlh voči [spoločnosti Pantochim] proti dlhu [spoločnosti Pantochim] voči Nemecku". Tento súd okrem toho uviedol, že „aj keby sa mal daňový zápočet považovať za zápočet *sui generis*", článok 334 programového zákona napriek tomu „nerozširuje uplatnenie možnosti započítania na iné pohľadávky než pohľadávky Belgického kráľovstva".

23. Po druhé Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons) konštatoval, že ustanovenia smerníc nič nemenia na vyššie uvedených úvahách, lebo „síce stanovujú, že pohľadávky, pri ktorých sa žiada o vzájomnú pomoc, sa majú vymáhať ako pohľadávky dožiadaného štátu a rovnakým spôsobom", napriek tomu však „vymáhané pohľadávky požívajú výsady obdobných pohľadávok vzniknutých v členskom štáte, v ktorom sa nachádza dožiadaný orgán, len pokiaľ to stanovujú právne predpisy tohto štátu alebo dohovor medzi dožadujúcim štátom a dožiadaným štátom". Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons) dodal, že „keďže pojem ‚výsada' nie je v smernici vymedzený, je potrebné ho chápať v bežnom zmysle výhody alebo privilégia".

24. Za týchto okolností Cour de cassation (Kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa ustanovenie, podľa ktorého sa pohľadávka, o ktorej vymáhanie sa žiada, ‚bude považovať za pohľadávku členského štátu, v ktorom sa dožiadaný orgán nachádza', ako stanovuje článok 6 [druhý odsek] [smernice 2008/55], ktorý nahradil článok 6 ods. 2 [smernice 76/308], vykladať v tom zmysle, že pohľadávka dožadujúceho štátu sa považuje za pohľadávku dožiadaného štátu, takže pohľadávka dožadujúceho štátu získava postavenie pohľadávky dožiadaného štátu?

2. Má sa pojem ‚výsada' uvedený v článku 10 smernice [2008/55] a pred kodifikáciou v článku 10 smernice [76/308] vykladať ako prednostné právo spojené s pohľadávkou, vďaka ktorému má táto pohľadávka v prípade konkurzu prednosť pred inými pohľadávkami, alebo ako akýkoľvek mechanizmus, ktorého výsledkom je v prípade konkurzu prednostné vyplatenie pohľadávky?

3. Má sa možnosť uskutočniť v prípade konkurzu započítanie, ktorú má daňová správa za podmienok upravených v článku 334 programového zákona z 27. decembra 2004, chápať ako výsada v zmysle článku 10 uvedených smerníc?"

IV. Konanie na Súdnom dvore

25. Pantochim, belgická a španielska vláda, ako aj Európska komisia predložili písomné pripomienky. Súdny dvor sa rozhodol vyhlásiť rozsudok bez ústneho pojednávania.

V. Analýza

A. Úvodné poznámky

26. Cour de cassation (Kasačný súd) vo svojich prejudiciálnych otázkach predložených Súdnemu dvoru cituje niektoré ustanovenia smernice 76/308 a smernice 2008/55. Smernicu 2010/24 neuvádza. Pred preskúmaním prejudiciálnych otázok považujem za dôležité v prvom rade určiť, ktorá smernica sa uplatňuje *ratione temporis*. Ide o dôležitú otázku, pretože v znení článku 6 ods. 2 smernice 76/308, článku 6 druhého odseku smernice 2008/55 a článku 10 ods. 1 smernice 2010/24, ako aj prvého pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24, existujú isté rozdiely, hoci z pohľadu ich pôsobnosti sú tieto ustanovenia samozrejme ekvivalentné. To však neplatí pre článok 10 smernice 76/308[5], článok 10 smernice 2008/55 a tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.[6]

27. V bode 20 rozsudku z 1. júla 2004, Tsapalos a Diamantakis (C-361/02 a C-362/02, EU:C:2004:401), Súdny dvor uviedol, že vzhľadom na to, že smernica 76/308 upravuje výlučne uznanie a vymáhanie určitých kategórií pohľadávok vzniknutých v inom členskom štáte bez toho, aby stanovila pravidlá týkajúce sa ich vzniku alebo ich trvania, ustanovenia tejto smernice treba považovať len za procesnoprávne pravidlá. Domnievam sa, že toto konštatovanie Súdneho dvora platí aj v súvislosti so smernicou 2008/55 a smernicou 2010/24.

28. Podľa ustálenej judikatúry sa procesnoprávne pravidlá všeobecne vzťahujú na všetky spory prebiehajúce v čase nadobudnutia účinnosti týchto pravidiel na rozdiel od hmotnoprávnych pravidiel, ktoré sa spravidla vykladajú tak, že sa nevzťahujú na skutočnosti existujúce pred nadobudnutím ich účinnosti.[7]

29. Článok 29 smernice 2010/24 stanovuje, že smernica 2008/55 sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2012 a že odkazy na zrušenú smernicu 2008/55 sa považujú za odkazy na smernicu 2010/24.[8] V smernici 2010/24 nie sú uvedené nijaké prechodné ustanovenia.

30. Preto sa domnievam, že na konanie prebiehajúce na vnútroštátnom súde sa uplatňuje skôr smernica 2010/24, a nie smernica 76/308 alebo smernica 2008/55.

B. Prvá otázka

31. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má prvý pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24, ktorý stanovuje, že sa má „s každou pohľadávkou, v súvislosti s ktorou sa podala žiadosť o vymáhanie, zaobchádza tak, akoby išlo o pohľadávku dožiadaného členského štátu“, vykladať v tom zmysle, že pohľadávka dožadujúceho štátu (v tomto prípade Nemecka) získava postavenie pohľadávky dožiadaného štátu (v tomto prípade Belgicka).

5 V jej pôvodnom znení.

6 Súdny dvor už rozhodol v bode 72 rozsudku z 29. apríla 2004, Komisia/Rada (C-338/01, EU:C:2004:253), že „pokiaľ ide o článok 10 smernice 76/308, podľa ktorého sa s nástrojmi na vymáhanie nebude prednostne zaobchádzať v členskom štáte, v ktorom sa nachádza dožiadaný orgán, tento článok v jeho zmenenom a doplnenom znení [smernicou Rady 2001/44/ES z 15. júna 2001, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 76/308 (Ú. v. ES L 175, 2001, s. 17; Mim, vyd. 02/012, s. 27)], stanovuje, že takéto pohľadávky nemusia mať nutne výhodu z výsad pridelených podobným pohľadávkam vznikajúcim v členskom štáte, v ktorom sa dožiadaný orgán nachádza. Uvedená *zmena a doplnenie je významným obratom pri zaobchádzaní s pohľadávkami v pôsobnosti smernice 76/308*, keďže je vlastne opakom dovtedy platnej zásady, podľa ktorej sa s takýmito pohľadávkami nemôže v členskom štáte, ktorému bola adresovaná žiadosť, zaobchádzať prednostne“. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

7 Rozsudok z 1. júla 2004, Tsapalos a Diamantakis (C-361/02 a C-362/02, EU:C:2004:401, bod 19). V bode 42 svojich pripomienok Komisia uviedla, že vzhľadom na to, že návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje dátum žiadosti Nemecka o vymáhanie, nie je možné určiť, ktorá z troch smerníc sa v konaní o veci samej uplatňuje. Pantochim, belgická a španielska vláda odkazujú na smernicu 76/308, ako aj na smernicu 2008/55.

8 Smernica 76/308 bola zrušená článkom 25 smernice 2008/55 s účinnosťou od 30. júna 2008. Pozri článok 26 smernice 2008/55.

32. Podľa ustálenej judikatúry smernica 76/308 stanovila spoločné pravidlá týkajúce sa vzájomnej pomoci na zabezpečenie vymáhania pohľadávok v súvislosti s určitými poplatkami, odvodmi a daňami.[9] Toto konštatovanie platí aj v súvislosti so smernicou 2010/24.[10] Zámerom smernice 2010/24 je dokonca rozšírenie pôsobnosti smernice 76/308 v znení kodifikovanom smernicou 2008/55 na pohľadávky, na ktoré sa predtým tieto dve smernice neuplatňovali, aby sa lepšie ochránili finančné záujmy členských štátov a neutralita vnútorného trhu a aby bola vzájomná pomoc účinnejšia a efektívnejšia. Z celkového pohľadu je preto vzhľadom na zvýšený počet žiadostí o pomoc zámerom smernice 2010/24 vo všeobecnosti napomôcť takejto vzájomnej pomoci a podporiť ju.[11]

33. Článok 1 smernice 2010/24 uvádza, že touto smernicou sa ustanovujú pravidlá, podľa ktorých si majú členské štáty *poskytovať pomoc* pri vymáhaní pohľadávok v jednotlivých členských štátoch, pokiaľ pohľadávky, na ktoré odkazuje článok 2, vznikli v inom členskom štáte. Článok 2 ods. 1 písm. a) tejto smernice uvádza, že žiadosť o pomoc sa môže okrem iného vzťahovať na vymáhanie *všetkých daní a poplatkov akéhokoľvek druhu*, ktoré vyberá členský štát, alebo ktoré sa vyberajú v jeho mene alebo v mene Únie.[12] Podľa článku 10 ods. 1 smernice 2010/24 na žiadosť dožadujúceho orgánu v inom členskom štáte vymáha dožiadaný orgán pohľadávky, na ktoré sa vzťahuje exekučný titul v dožadujúcom členskom štáte.

34. V bode 48 rozsudku z 26. apríla 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282), Súdny dvor konštatoval, že v súlade s článkom 13 ods. 1 smernice 2010/24 sa s pohľadávkou, ktorá je predmetom žiadosti o vymáhanie, zaobchádza ako s pohľadávkou dožiadaného členského štátu, takže „tento posledný uvedený členský štát má realizovať výkon právomoci a postupov definovaných ustanoveniami zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení uplatniteľných na pohľadávky týkajúce sa práv, daní alebo rovnakých alebo podobných poplatkov vo svojom právnom poriadku“[13].

35. Je však dôležité zdôrazniť hranice týchto konštatovaní v rozsudku z 26. apríla 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282). Zo znenia uvedeného rozsudku jasne vyplýva, že Súdny dvor sa v ňom odvolával na *procesné povinnosti* dožiadaného členského štátu. Preto sa domnievam, že aj keď prvý pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 vyžaduje, aby pohľadávky dožadujúceho členského štátu boli z *procesného hľadiska* považované za ekvivalentné[14] s pohľadávkami dožiadaného členského štátu, pôsobnosť tejto konkrétnej právnej fikcie má svoje hranice. Konkrétne táto pohľadávka nenadobúda z hmotnoprávneho hľadiska postavenie pohľadávky, ktorú by si mohol uplatňovať dožiadaný členský štát.

36. To jasne vyplýva z jazyka a kontextu samotného článku 13 ods. 1 Napríklad tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 stanovuje, že „dožiadaný členský štát *nie je povinný* dať pohľadávkam iných členských štátov prednosť, ktorú dáva podobným pohľadávkam vznikajúcim v tomto členskom štáte, *ak* sa dotknuté členské štáty nedohodnú inak alebo ak sa neustanovuje inak

9 Rozsudok z 18. októbra 2012, X (C-498/10, EU:C:2012:635, bod 44 a tam citovaná judikatúra).

10 Podľa prvého odôvodnenia smernice 2010/24 „vzájomná pomoc medzi členskými štátmi pri vymáhaní pohľadávok, ktoré majú členské štáty voči sebe, ako aj pri vymáhaní pohľadávok Únie v súvislosti s určitými daňami a inými opatreniami prispieva k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu. Zabezpečuje sa ňou daňová neutralita a umožňuje členským štátom v prípade cezhraničných transakcií odstraňovať diskriminačné ochranné opatrenia, ktorých zmyslom bolo zabraňovať podvodom a rozpočtovým stratám“. Pozri tiež rozsudok z 26. apríla 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, bod 42).

11 Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 14. marca 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, bod 29). Pozri tiež odôvodnenie 4 smernice 2010/24, podľa ktorého „v záujme lepšej ochrany finančných záujmov členských štátov a zabezpečenia neutrality na vnútornom trhu je potrebné rozšíriť rozsah uplatňovania vzájomnej pomoci pri vymáhaní na pohľadávky týkajúce daní a poplatkov, na ktoré sa zatiaľ nevzťahuje vzájomná pomoc pri vymáhaní, pričom v snahe zvládnuť zvýšený počet žiadostí o pomoc a dosiahnuť lepšie výsledky je nevyhnutné, aby táto pomoc bola efektívnejšia, účinnejšia a ľahšie uplatniteľná v praxi. Na splnenie týchto cieľov sú potrebné dôležité úpravy, pretože len zmena a doplnenie platnej smernice 2008/55/ES by nestačili. Smernica 2008/55/ES by sa preto mala zrušiť a nahradiť novým právnym nástrojom, ktorý sa opiera o výsledky dosiahnuté smernicou 2008/55/ES, ale tam, kde je to potrebné, stanovuje jasnejšie a presnejšie pravidlá“.

12 Je potrebné poznamenať, že smernica Rady 79/1071/EHS zo 6. decembra 1979, ktorá mení a dopĺňa smernicu 76/308/EHS (Ú. v. ES L 331, 1979, s. 10; Mim. vyd. 02/001, s. 299), rozšírila pôsobnosť smernice 76/308 na pohľadávky vzťahujúce sa na DPH.

13 Pozri tiež analogicky v súvislosti so smernicou 76/308 rozsudok zo 14. januára 2010, Kyrian (C-233/08, EU:C:2010:11, bod 43).

14 Možnosť dožiadaného členského štátu odmietnuť pomoc dožadujúcemu členskému štátu je veľmi obmedzená. Pozri rozsudok z 26. apríla 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, body 49 až 51).

v právnych predpisoch dožiadaného členského štátu“ [15]. Uvedené samo osebe dostatočne preukazuje, že s pohľadávkami dožiadaného členského štátu sa v porovnaní s pohľadávkami dožadujúceho členského štátu zaobchádza úplne odlišne a samostatne. Svojím spôsobom to tiež poukazuje na hranice právnej fikcie v prvom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24, pretože ak by sa s pohľadávkou dožadujúceho štátu malo skutočne zaobchádzať ako s pohľadávkou, ktorá je na tieto účely z hmotnoprávneho hľadiska rovnaká ako pohľadávka dožiadaného štátu, bol by tretí pododsek uvedeného ustanovenia tejto smernice celkom zbytočný a nepotrebný.

37. Z môjho pohľadu preto účinok smernice 2010/24 spočíva v tom, že dožiadaný členský štát koná ako zástupca v mene dožadujúceho členského štátu na účely vymáhania pohľadávky dožadujúceho členského štátu. [16] V prípade, že neexistuje konkrétne postúpenie pohľadávky dožiadanému členskému štátu, a v prejednávanej veci nič nenasvedčuje tomu, že k takému postúpeniu došlo, zostáva pohľadávka pohľadávkou dožadujúceho členského štátu. [17]

38. Je totiž potrebné pripomenúť, že v súlade s článkom 1 smernice 2010/24 je úlohou dožiadaného členského štátu *poskytnúť pomoc* dožadujúcemu členskému štátu pri vymáhaní pohľadávky tohto *dožadujúceho členského štátu*. Súhlasím preto s tvrdením španielskej vlády, [18] že pohľadávku dožadujúceho členského štátu nemožno asimilovať s pohľadávkou dožiadaného členského štátu a že pohľadávka dožadujúceho členského štátu nenadobúda postavenie pohľadávky dožiadaného členského štátu. [19]

39. V tejto súvislosti Súdny dvor nedávno konštatoval v bode 40 rozsudku zo 14. marca 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209), že „keďže smernica 2010/24 neurčuje spôsoby zaistenia súm vymožených dožiadaným členským štátom pred ich prevedením na dožadujúci členský štát, potom toto určenie patrí do právomoci členských štátov, a to *pod podmienkou dodržania povinnosti previesť vymožené sumy spolu s príslušnými úrokmi*“ [20].

40. Vzhľadom na vyššie uvedené sa domnievam, že prvý pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24, ktorý stanovuje, že „s každou pohľadávkou, v súvislosti s ktorou sa podala žiadosť o vymáhanie, [sa] zaobchádza tak, akoby išlo o pohľadávku dožiadaného členského štátu“ sa má vykladať jednoducho v tom zmysle, že dožiadaný členský štát má uplatniť právomoci a postupy definované ustanoveniami zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na pohľadávky týkajúce sa

15 Kurzívou zdôraznil generálny advokát.

16 Dožiadaný členský štát v zásade musí požadovať úhradu svojich nákladov súvisiacich so žiadosťou o vymáhanie od dotknutého dlžníka, a nie od dožadujúceho členského štátu. Podľa článku 20 ods. 1 smernice 2010/24 „… v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi dožiadaného členského štátu sa dožiadaný orgán usiluje od dotknutej osoby vymôcť… náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s vymáhaním, ktoré si ponechá“.

17 Vo svojom rozsudku zo 14. marca 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, body 33 a 34), Súdny dvor poukázal na to, že článok 14 smernice 2010/24 upravuje rozdelenie právomoci medzi súdy dožadujúceho členského štátu a súdy dožiadaného členského štátu. V sporoch týkajúcich sa pohľadávky teda musia rozhodovať súdy dožadujúceho členského štátu, kým v sporoch týkajúcich sa exekučných opatrení prijatých v dožiadanom členskom štáte musia rozhodovať súdy tohto dožiadaného členského štátu. Podľa Súdneho dvora táto deľba právomoci vyplýva z toho, že pohľadávka a exekučný titul sú založené na právnych pravidlách platných v členskom štáte dožadujúceho orgánu, zatiaľ čo v prípade exekučných opatrení v členskom štáte dožiadaného orgánu sa uplatňuje vnútroštátna právna úprava tohto členského štátu. Takáto deľba právomoci podľa môjho názoru poukazuje na to, že smernica 2010/24 obsahuje procesnoprávne, a nie hmotnoprávne pravidlá, ktoré upravujú okrem iného postavenie pohľadávky alebo exekučný titul.

18 Pozri bod 27 jej pripomienok.

19 Pantochim sa domnieva, že dožiadaný členský štát koná v mene dožadujúceho členského štátu. Pozri stranu 8 jej pripomienok. Belgická vláda v bodoch 18 a 21 svojich pripomienok uvádza, že pohľadávka dožadujúceho členského štátu nadobúda postavenie pohľadávky dožiadaného členského štátu, pričom pohľadávku dožadujúceho členského štátu treba v plnom rozsahu asimilovať s pohľadávkou dožiadaného členského štátu.

20 Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Pozri článok 13 ods. 5 smernice 2010/24. Chcem poznamenať, že aj keď Súdny dvor vo svojom rozsudku zo 14. marca 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209), do veľkej miery rozhodol v zmysle návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Bobek v tejto veci (EU:C:2018:944), nepoužil výraz „úplná asimilácia pohľadávok“ uvedený v návrhoch tohto generálneho advokáta v súvislosti so zásadou, ktorá je stanovená v prvom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24, a požaduje, aby sa s každou pohľadávkou, v súvislosti s ktorou sa podala žiadosť o vymáhanie, zaobchádzalo tak, akoby išlo o pohľadávku dožiadaného členského štátu.

rovnakých alebo podobných daní alebo poplatkov v jeho vlastnom právnom poriadku. Z výkladu prvého i tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 však jasne vyplýva, že pohľadávka dožadujúceho členského štátu nenadobúda na tento účel z hmotnoprávneho hľadiska postavenie pohľadávky dožiadaného členského štátu.

C. Druhá otázka

41. Svojou druhou otázkou vnútroštátny súd v podstate žiada Súdny dvor, aby určil, či sa pojem „výsada“ uvedený v článku 10 smernice 76/308 a v článku 10 smernice 2008/55 má vykladať ako prednostné právo spojené s pohľadávkou, vďaka ktorému má v prípade konkurzu táto pohľadávka prednosť pred inými pohľadávkami, alebo ako akýkoľvek mechanizmus, ktorého výsledkom je v prípade konkurzu prednostné vyplatenie pohľadávky.

42. Ako som uviedol v bode 30 vyššie, zastávam názor, že na konanie pred vnútroštátnym súdom sa uplatňuje smernica 2010/24, a nie smernica 76/308 alebo smernica 2008/55. Vnútroštátny súd preto žiada o výklad tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24. V tejto súvislosti chce zistiť, či sa pojem „výsada“ má chápať ako prednostné právo spojené s pohľadávkou, vďaka ktorému má táto pohľadávka v prípade konkurzu prednosť pred inými pohľadávkami, alebo ako akýkoľvek mechanizmus, ktorého výsledkom je v prípade konkurzu prednostné vyplatenie pohľadávky. Napriek formálnemu jazyku tejto otázky podľa mňa vnútroštátny súd nevysvetlil, v čom spočíva v právnom poriadku krajiny tohto súdu praktický rozdiel medzi uvedenými dvoma alternatívami.

43. Túto otázku preto preskúmam do istej miery abstraktne, pričom sa sústredím na jazyk, ktorý používa samotná smernica.

44. Je potrebné poukázať na to, že v anglickej jazykovej verzii tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 sa nenachádza výraz „výsada“ [21]. Toto ustanovenie len uvádza, že dožiadaný členský štát nie je povinný dať pohľadávkam iných členských štátov *prednosť*, [22] ktorú dáva podobným pohľadávkam vznikajúcim v tomto členskom štáte, ak sa dotknuté členské štáty nedohodnú inak, alebo ak sa neustanovuje inak v právnych predpisoch dožiadaného členského štátu. [23]

45. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora si jednotné uplatňovanie práva EÚ a zásada rovnosti vyžadujú, aby znenie ustanovenia práva EÚ, ktoré neobsahuje žiadny výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom stanoviť jeho význam a pôsobnosť, bolo predmetom autonómneho a jednotného výkladu, pri ktorom treba prihliadnuť na kontext tohto ustanovenia a cieľ sledovaný

21 Vo francúzskej jazykovej verzii tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 sa uvádza výraz „préférences“, ako aj výraz „privilèges“. Tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 v španielskej, českej, dánskej, nemeckej, estónskej, talianskej, lotyšskej, litovskej, maďarskej, maltskej, holandskej, poľskej, portugalskej rumunskej, slovenskej, slovinskej a švédskej verzii používa rovnaký alebo takmer rovnaký výraz v celom dotknutom ustanovení. Tento výraz zodpovedá významom „prednosť“, „výsada“, „priorita (právo)“ alebo „privilégium“.

22 Pojem „prednosť“ uvedený v treťom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 považujem za synonymum pojmov „prednostné zaobchádzanie“ v článku 10 smernice 76/308 a „výsada“ v článku 10 smernice 2008/55. Je však potrebné zdôrazniť, že uvedené články sa dosť odlišujú z hľadiska ich pôsobnosti, pričom ich obsah sa v priebehu času menil. Pozri článok 1 ods. 9 návrhu Komisie smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 76/308/EHS o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok pochádzajúcich z operácií tvoriacich súčasť systému financovania Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF)) a poľnohospodárskych odvodov a colných poplatkov a v súvislosti s daňou z pridanej hodnoty a niektorými spotrebnými daňami (98/C 269/06), KOM(1998) 364 v konečnom znení, ktorý používa pojem „prednosť“, a nie pojem „výsada“. Keď bol tento text napokon prijatý ako smernica 2001/44, uvádza sa v ňom výraz „výsada“.

23 Pantochim (strana 10 jej pripomienok), španielska vláda (bod 31 jej pripomienok) a Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons) sa domnievajú, že pojem „výsada“ odkazuje na výhodu alebo privilégium. Belgická vláda tvrdí, že výraz „výsada“ sa má vnímať ako prednostné právo spojené s pohľadávkou, vďaka ktorému má v prípade konkurzu táto pohľadávka prednosť pred inými pohľadávkami (bod 40 jej pripomienok). Komisia uvádza, že tento výraz sa má vykladať ako právo na prednostné vyplatenie, ktoré je spojené s pohľadávkou (bod 32 jej pripomienok).

príslušnou právnou úpravou.[24] Okrem toho keďže v smernici 2010/24 sa nenachádza definícia pojmu „prednosť“ (a/alebo „privilèges“ vo francúzskej verzii[25]), jeho význam a pôsobnosť sa musia určiť podľa všeobecného kontextu,[26] v ktorom sa používa, a podľa jeho zvyčajného významu v bežnom jazyku.[27]

46. Smernica 2010/24 neobsahuje definíciu výrazu „prednosť“, ktorý sa objavuje iba v jej odôvodnení 14 a v treťom pododseku článku 13 ods. 1, pričom na účely definície tohto výrazu neexistuje ani nijaký odkaz na právo členských štátov. Odôvodnenie 14 smernice 2010/24 v podstate uvádza, že využívanie právomoci dožiadaného členského štátu vyplývajúcej z jeho vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa uplatňujú na pohľadávky týkajúce sa rovnakých alebo podobných daní alebo poplatkov „by sa nemalo stať všeobecným pravidlom v súvislosti s udeľovaním prednosti pohľadávkam, ktoré vzniknú v dožiadanom členskom štáte. Malo by sa však umožniť, aby sa prednosť mohla udeľovať aj pohľadávkam iných členských štátov na základe dohody medzi príslušnými členskými štátmi“[28].

47. Článok 13 smernice 2010/24 sa nazýva „Vybavenie žiadosti o vymáhanie“. Prvý pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 v podstate stanovuje, že dožiadaný orgán využije *právomoci a postupy* stanovené v zákonoch, iných právnych predpisoch alebo správnych opatreniach tohto členského štátu s cieľom vymôcť pohľadávky, ktoré sú predmetom žiadosti o vymáhanie. S každou takouto pohľadávkou sa zaobchádza tak, akoby išlo o pohľadávku dožiadaného členského štátu, pokiaľ nie je v uvedenej smernici stanovené inak.

48. Podľa môjho názoru tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 nie je formulovaný ako výnimka alebo odchýlka od prvého pododseku uvedeného ustanovenia: skôr sa vzťahuje na niečo, čo je oddelené od právomocí a postupov uplatňujúcich sa na vybavenie žiadosti o vymáhanie. Vzhľadom na všeobecný kontext a znenie tohto ustanovenia sa domnievam, že sa za istých okolností vzťahuje aj na *dodatočné* práva alebo výhody priznané pohľadávkam dožadujúceho členského štátu v súvislosti s vymáhaním pohľadávok dožiadaného členského štátu, pričom tieto dodatočné práva a výhody idú nad rámec právomocí a postupov uvedených v prvom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24. Ako som už uviedol, tieto úvahy podporujú v súvislosti s prvou otázkou záver, že s pohľadávkou dožadujúceho štátu sa nemá z *hmotnoprávneho hľadiska* zaobchádzať, akoby išlo o pohľadávku dožiadaného štátu, pretože, ako už bolo spomenuté, ak by pohľadávka mala mať takéto hmotnoprávne postavenie, bolo by vyššie uvedené zbytočné.

49. Domnievam sa, že vzhľadom na to, ako široko a nekonkrétne sa pojem „prednosť“ používa v treťom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24, sa tento výraz vzťahuje na akýkoľvek mechanizmus, ktorého výsledkom je v prípade konkurzu prednostné vyplatenie pohľadávky dožiadaného členského štátu. To by zahŕňalo, avšak nie výlučne, prednostné alebo prioritné práva priznané pohľadávkam

24 Rozsudok zo 16. novembra 2017, Kozuba Premium Selection (C-308/16, EU:C:2017:869, bod 38 a tam citovaná judikatúra).

25 Opäť zdôrazňujem, že považujem tieto pojmy za synonymá.

26 Návrh Komisie, ktorý viedol k prijatiu smernice 2010/24, nepoužíval výraz prednosť, ale výraz privilégium. Pozri odôvodnenie 13 a článok 22 ods. 2 návrhu smernice Rady o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa daní, odvodov a ďalších opatrení (KOM/2009/0028 v konečnom znení) (ďalej len „návrh smernice 2010/24“). Podľa tohto ustanovenia návrhu dožiadaný orgán pri spracovaní žiadosti o pomoc v súvislosti s pohľadávkou spadajúcou do pôsobnosti smernice využije nielen svoje právomoci, ale aj privilégiá udelené pohľadávkam vzniknutým v dožiadanom členskom štáte. Z legislatívnej histórie smernice 2010/24 jasne nevyplýva, prečo sa výraz „privilégium“ zmenil v jednotlivých jazykových verziách na „prednosť“, ani čo bolo cieľom tejto zmeny, ak nejaký cieľ vôbec existoval.

27 Rozsudok zo 4. mája 2006, Massachusetts Institute of Technology (C-431/04, EU:C:2006:291, bod 17 a tam citovaná judikatúra).

28 Pozri naopak článok 22 ods. 2 návrhu smernice 2010/24.

dožiadaného členského štátu vzhľadom na poradie alebo prioritu ich vyplatenia, berúc do úvahy systém členského štátu upravujúci insolventnosť.[29] Z toho vyplýva, že dožiadaný členský štát *môže*, ale nie je *povinný*, priznať takéto prednostné alebo prioritné práva pohľadávkam dožiadaného členského štátu, a to spôsobom, ktorý upravuje tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.[30]

D. Tretia otázka

50. Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má možnosť započítať v prípade konkurzu pohľadávky za podmienok upravených vo vnútroštátnych ustanoveniach, ako je článok 334 programového zákona z 27. decembra 2004 alebo článok 194 programového zákona z 22. decembra 2008, chápať ako prednosť v zmysle tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.

51. Ako vo svojich písomných pripomienkach uviedla Komisia, všeobecná právomoc započítať recipročné alebo vzájomné pohľadávky je súčasťou právomocí a postupov, ktoré sú v zmysle vnútroštátneho práva k dispozícii na vymáhanie pohľadávok. Táto právomoc započítania sa teda neuplatňuje iba na pohľadávky dožiadaného členského štátu (v tomto prípade Belgického kráľovstva), ale aj na pohľadávky ďalších veriteľov v prípade existencie recipročných alebo vzájomných pohľadávok.[31] Preto sa domnievam, že právomoc započítať recipročné alebo vzájomné pohľadávky v zásade spadá do pôsobnosti prvého pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.[32] Ak majú teda napríklad Pantochim a Nemecko recipročné alebo vzájomné pohľadávky, v zásade by tieto pohľadávky mohli byť vzájomne započítané za predpokladu, že je splnená táto podmienka, a tiež ďalšie podmienky, ktoré vyžaduje belgické právo.

52. Návrh na začatie prejudiciálneho konania možno úplne jasne nevysvetľuje, či článok 334 programového zákona z 27. decembra 2004 alebo článok 334 programového zákona z 22. decembra 2008 tvoria výnimku zo všeobecných pravidiel o započítaní, tak ako ich ustanovuje belgický Občiansky zákonník. Tieto všeobecné pravidlá zrejme vyžadujú – a to musí overiť vnútroštátny súd –, aby existovali recipročné alebo vzájomné pohľadávky medzi rovnakými osobami, ktoré konajú v rovnakom postavení. Je teda nejasné, či sa z hľadiska pravidiel o započítaní zaobchádza s pohľadávkami dožiadaného členského štátu (v tomto prípade je to Belgické kráľovstvo), ktoré spadajú do pôsobnosti článku 2 smernice 2010/24, inak ako s pohľadávkami iných veriteľov.

29 V tejto súvislosti chcem poznamenať, že uplatnenie smernice 2010/24 nie je obmedzené iba na prípady, v ktorých je dlžník dožadujúceho členského štátu insolventný. Pôsobnosť smernice 2010/24 sa vzťahuje aj na všetky pohľadávky uvedené v jej článku 2, pod podmienkou dodržania istých obmedzení povinností dožiadaného orgánu stanovených v článku 18 tejto smernice.

30 Tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 tiež uvádza, že členský štát, ktorý dáva pohľadávkam iného členského štátu prednosť, nesmie odmietnuť dať za rovnakých podmienok takú istú prednosť rovnakým alebo podobným pohľadávkam ostatných členských štátov. Preto v prípade, že dožiadaný členský štát dá prednosť pohľadávkam iného členského štátu, musí dať na rovnakom základe prednosť aj všetkým ostatným členským štátom. Domnievam sa, že vzhľadom na to, že takáto prednosť môže predstavovať pre iných veriteľov nevýhodu, mala by byť transparentne stanovená zákonom, aby si jej boli ostatní veritelia vedomí.

31 Pravidlá upravujúce zápočet v rámci belgického práva samozrejme musí určiť vnútroštátny súd.

32 Pozri v tejto súvislosti vyjadrenie Komisie v bode 50 jej pripomienok. Okrem toho článok 6 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, 2000, s. 1; Mim. vyd. 019/001, s. 191), nazvaný „započítanie“, sa síce na likvidáciu spoločnosti neuplatňuje *ratione temporis*, stanovuje však v odseku 1, že „začatie konkurzného konania nemá vplyv na právo veriteľov požadovať započítanie ich pohľadávok voči pohľadávkam dlžníka, ak takéto započítanie umožňuje právo, ktorým sa riadi pohľadávka platobne neschopného dlžníka“. Článok 43 tohto nariadenia s názvom „Časová platnosť“ uvádza, že „ustanovenia tohto nariadenia platia len pre konkurzné konania začaté potom, ako nadobudne účinnosť. Úkony dlžníka uskutočnené pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia sa budú naďalej riadiť právom, ktorým sa riadili v čase ich uskutočnenia“. Nariadenie č. 1346/2000 nadobudlo účinnosť 31. mája 2002. Pozri článok 47 tohto nariadenia. Nariadenie č. 1346/2000 bolo zrušené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní (Ú. v. EÚ L 141, 2015, s. 19). Pozri tiež článok 9 ods. 1 nariadenia č. 2015/848 v súvislosti so započítaním, ktorý je veľmi podobný článku 6 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000. Podľa článku 84 ods. 1 nariadenia 2015/848 „ustanovenia tohto nariadenia platia len pre insolvenčné konania začaté po 26. júni 2017. Úkony dlžníka uskutočnené pred uvedeným dátumom sa budú naďalej riadiť právom, ktorým sa riadili v čase ich uskutočnenia“.

53. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž vnútroštátny súd citoval časti rozsudku Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons) z 27. júna 2016, podľa ktorého ani programový zákon z 27. decembra 2004, ani programový zákon z 22. decembra 2008 nepredstavujú výnimky zo všeobecných pravidiel o započítaní stanovených v belgickom Občianskom zákonníku, ktorý, ako som už uviedol, vyžaduje recipročné pohľadávky medzi rovnakými osobami. Okrem toho podľa Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons), aj keby pohľadávka Nemecka mohla byť vymáhaná ako dlh Belgického kráľovstva, dlh zostáva aj naďalej dlhom Nemecka a ak neexistujú recipročné dlhy, nemožno uskutočniť započítanie.

54. Vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania tiež citoval niektoré tvrdenia, ktoré Belgické kráľovstvo predniesol v odvolacom konaní. V tejto súvislosti vnútroštátny súd uviedol, že podľa Belgického kráľovstva vytvárajú programový zákon z 27. decembra 2004 a programový zákon z 22. decembra 2008 systém započítania *sui generis*, ktorý v daňových veciach nevyžaduje reciprocitu medzi dlhmi a pohľadávkami. Belgické kráľovstvo tvrdilo, že započítanie je dovolené, pokiaľ ide o takéto pohľadávky, v súvislosti s ktorými bola podaná žiadosť o vymáhanie podľa smernice 2010/24.

55. Belgická vláda vo svojich písomných pripomienkach, ktoré predložila Súdnemu dvoru, tvrdí, že tretia otázka je neprípustná, pretože vnútroštátny súd nevysvetlil pravidlá započítania, ktoré stanovuje belgický Občiansky zákonník, a nevysvetlil ani mechanizmus započítania, ktorý je upravený v programovom zákone z 27. decembra 2004 a v programovom zákone z 22. decembra 2008.

56. Aj keď trochu váham, musím napokon s týmto tvrdením súhlasiť. Keďže v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a ani v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, sa nenachádza nijaké skutočné vysvetlenie, ako tento mechanizmus, ktorý je údajne *sui generis*, funguje, a či sa líši od všeobecných pravidiel stanovených v belgickom Občianskom zákonníku a ak áno, do akej miery, nedokážem zmysluplne posúdiť, či tento mechanizmus spadá do pôsobnosti výrazu „právomoci a postupy" uvedeného v prvom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 alebo či predstavuje prednosť na účely tretieho pododseku tohto posledného uvedeného ustanovenia.

57. Belgická vláda tvrdí subsidiárne vo vzťahu k svojmu tvrdeniu o neprípustnosti, že mechanizmus *sui generis* iba zjednodušuje postup vymáhania, a preto by sa nemal považovať za výsadu (prednosť).

58. Ak by Súdny dvor dospel k záveru, že tretia otázka je prípustná a ak dotknutý mechanizmus, ako to tvrdí belgická vláda, len zjednodušuje postup vymáhania a nevyplývajú z neho prednostné alebo prioritné práva v súvislosti s poradím alebo prioritou zaplatenia jej pohľadávok ani nijako inak nezvýhodňuje Belgické kráľovstvo ako veriteľa,[33] potom sa domnievam, že tento mechanizmus spadá do právomocí a postupov uvedených v prvom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.

59. Z vyššie uvedeného vyplýva, že členský štát by mohol v rámci svojich pravidiel týkajúcich sa vyrovnania vnútroštátnych dlhov vytvoriť všeobecnú právomoc započítania týkajúcu sa všetkých dlhov, zrušiť požiadavku vzájomnosti a nebrať ohľad na identitu veriteľa. *Ak* by práve toto vyplývalo z programového zákona z 27. decembra 2004 a z programového zákona z 22. decembra 2008, čo musí posúdiť a určiť výhradne vnútroštátny súd, uvedená rozšírená právomoc započítania by sa musela vnímať ako časť riadnych „právomocí a postupov" stanovených vnútroštátnym právom v oblasti insolventnosti, ako je to stanovené v prvom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.

33 To musí overiť vnútroštátny súd.

60. Na druhej strane je potrebné poznamenať, že podľa tvrdenia Komisie dotknutý mechanizmus zrejme priznáva Belgickému kráľovstvu prednostné právo zaplatenia, čo predstavuje výnimku z riadnych pravidiel započítania, a preto by tento mechanizmus mal byť na účely tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 vnímaný tak, že vytvára výhodu (prednosť).[34] Je síce poľutovaniahodné, že táto otázka sa posudzuje len na základe hypotézy, ak však účinok programového zákona z 27. decembra 2004 a programového zákona z 22. decembra 2008 spočíva v tom, že zrušením podmienky vzájomnosti dlhu priznáva v prospech Belgického kráľovstva prednostné alebo rozšírené právo na započítanie, ktoré iní veritelia nemajú, ide podľa môjho názoru o „prednosť“ v zmysle tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.

61. Samozrejme, aj keby to tak bolo, *samo osebe* by to nič nezmenilo, pretože pripomínam, že tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 *tiež* stanovuje, že dožiadaný členský štát nie je povinný priznať podobným pohľadávkam dožadujúcich členských štátov prednostné právo, ak sa dotknuté členské štáty výslovne nedohodnú inak, alebo ak takéto prednostné práva v súvislosti s pohľadávkami dožadujúceho členského štátu neustanovujú právne predpisy dožiadaného členského štátu.

62. Zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, a najmä z článku 15 zákona z 20. júla 1979[35] vyplýva, že pohľadávky dožadujúceho členského štátu v belgickom právnom systéme v skutočnosti *nemajú* nijakú takú prednosť alebo výsadu, čo musí ešte overiť vnútroštátny súd.[36]

63. Okrem toho tretí pododsek podobne ako prvý pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 nemení postavenie ani výsledok pri prevode pohľadávky dožadujúceho členského štátu na dožiadaný členský štát, keďže to z jeho znenia nevyplýva. To znamená, že výsledkom takejto prednosti nemôže byť, že pohľadávka dožadujúceho členského štátu nadobudne postavenie pohľadávky dožiadaného členského štátu. Pre potreby zrozumiteľnosti chcem tiež dodať, že s ohľadom na cieľ smernice 2010/24, ktorým je okrem iného zabezpečiť, aby dožiadaný členský štát poskytol dožadujúcemu členskému štátu pri vymáhaní jeho pohľadávok pomoc, musí byť priznanie prednosti podľa tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 na prospech, a nie na úkor dožadujúceho členského štátu.

VI. Návrh

64. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Cour de cassation (Kasačný súd, Belgicko), takto:

Prvý pododsek článku 13 ods. 1 smernice Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení, ktorý stanovuje, že „s každou pohľadávkou, v súvislosti s ktorou sa podala žiadosť o vymáhanie, [sa] zaobchádza tak, akoby išlo o pohľadávku dožiadaného členského štátu“ sa má vykladať v tom zmysle, že dožiadaný členský štát má uplatniť právomoci a postupy definované ustanoveniami zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na pohľadávky týkajúce sa rovnakých alebo podobných daní alebo poplatkov v jeho vlastnom právnom poriadku. Prvý a tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 sa však má vykladať tak, že pohľadávka dožadujúceho členského štátu nenadobúda z hmotnoprávneho hľadiska postavenie pohľadávky dožiadaného členského štátu.

34 Komisia sa domnieva, že otázku, či dotknutý mechanizmus započítania predstavuje prednosť, musí posúdiť výhradne vnútroštátny súd. Pozri bod 47 pripomienok Komisie.

35 Pozri tiež článok 20 ods. 1 Loi transposant la Directive 2010/24/UE du Conseil du 16 mars 2010 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives aux taxes, impôts, droits et autres mesures du 9 janvier 2012 (zákon z 9. januára 2012, ktorým sa preberá smernica Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení), ktorý tiež stanovuje, že na zahraničné pohľadávky, v súvislosti s ktorými sa požaduje pomoc, sa *nevzťahuje* nijaká výsada, čo ešte musí overiť vnútroštátny súd.

36 V bode 51 svojich pripomienok tiež belgická vláda pred Súdnym dvorom uviedla, že na pohľadávky dožadujúceho členského štátu sa *nevzťahuje* nijaká „výsada“.

Pojem „prednosť“ v treťom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 sa vzťahuje na akýkoľvek mechanizmus, ktorého výsledkom je v prípade konkurzu prednostné vyplatenie pohľadávky dožiadaného členského štátu. To zahŕňa, avšak nie výlučne, prednostné alebo prioritné práva priznané pohľadávkam dožiadaného členského štátu vzhľadom na poradie alebo prioritu ich vyplatenia, berúc do úvahy systém členského štátu upravujúci insolventnosť. Dožiadaný členský štát môže, ale nie je povinný, priznať takéto prednostné alebo prioritné práva pohľadávkam dožiadaných členských štátov.

Všeobecná právomoc započítať recipročné alebo vzájomné pohľadávky podľa vnútroštátneho práva je súčasťou právomocí a postupov, ktoré sú v zmysle tohto práva k dispozícii na vymáhanie tak pohľadávok dožiadaného členského štátu, ako aj pohľadávok ďalších veriteľov v prípade existencie recipročných alebo vzájomných pohľadávok a spadá do pôsobnosti prvého pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.

Mechanizmus, ktorý len zjednodušuje postup vymáhania, a nevyplývajú z neho prednostné alebo prioritné práva v súvislosti s poradím alebo prioritou zaplatenia pohľadávok dožiadaného členského štátu, spadá do právomocí a postupov uvedených v prvom pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24.

Tretí pododsek článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 nemení postavenie ani výsledok pri prevode pohľadávky dožadujúceho členského štátu na dožiadaný členský štát. S ohľadom na cieľ smernice 2010/24, ktorým je okrem iného zabezpečiť, aby dožiadaný člensky štát poskytol dožadujúcemu členskému štátu pri vymáhaní jeho pohľadávok pomoc, musí byť priznanie prednosti podľa tretieho pododseku článku 13 ods. 1 smernice 2010/24 na prospech, a nie na úkor dožadujúceho členského štátu.